



από πεντοζάλη, αλλά μια εφεύρεση από τον δάσκαλο. Αυτός όμως δεν είναι ελληνικός χορός και δυστυχώς υπάρχουν εδώ ακόμη και άτομα της παλιάς γενιάς που κάνουν την ζημιά. Ατομα τα οποία λένε «ουφ, αυτό είναι βαρετό, και δεν αρέσει στα παιδιά». Κάποτε μια διασκάλα μου είχε πει πως είχε καταργήσει το τσεμπέρι θεωρώντας ως τούρκικο. Εν είναι όμως. Οι γυναίκες που τότε εποκά δεν φορούσαν μαντίλια στο κεφάλι επειδή ήταν μουσουλμάνες, αλλά γιατί δεν είχαν τα μέσα για να πλένουν τα μακριά μαλλιά τους. Και τα μαντίλια αυτά ήταν αναλόγως της θέσης που είχαν στην κοινωνία. Διαφορετικά το φορούσε μια κάτια και διαφορετικά μια αρραβωνιασμένη. Πρέπει όλα αυτά να τα περάσουμε στα παιδιά και να τους δώσουμε να καταλάβουν γιατί χορεύουμε καλαμπανό και γιατί τούρκικο. Κάθε χορός έχει την δική του ιστορία και ομασία. Εξήγησε στα παιδιά ότι το τούρκικο συμβολίζει την ελληνική λεβεντιά και να δεις μετά πως θα το χορέψουν!

*Όπι και να παιζει η ορχήστρα, πλέον όλα χορεύονται σαν τοιφτετέλι. Προσωπικά με ενοχλεί να βλέπω γυναίκες να χορεύουν ζέμπεκικο, ο οποίος είναι καθαρά αντρικός χορός.*

Συμφωνώ. Όλα αυτά τα στοιχεία της κουλτούρας και παράδοσης μας δεν έχουν παραδώσει στα παιδιά οι δάσκαλοι. Συμφωνώ ότι αν δεν ήταν οι παλιοί, δεν θα χορεύαμε και εμείς ελληνικούς χορούς σήμερα. Άλλα όχι να ξεφύγουμε εντελώς και να προσπαθούμε να αλλοιώσουμε τους χορούς και να τους κάνουμε πιο μοντέρνους και πιο αρεστούς στους νεαρούς ελληνοαυστραλούς. Επειδή έχουν χαθεί όλα αυτά τα στοιχεία από την Ελλάδα, σημαίνει ότι πρέπει να τα κάνουμε και εμείς; Ένα παιδί που βλέπει ελληνική τηλεόραση εδώ, δεν βλέπει την πραγματική Ελλάδα, αλλά μια σύγχρονη εκδοχή της. Και εδώ είναι που γίνεται η μεγάλη ζημιά στον ελληνικό χορό.

*Επιμένω για το ζέμπεκικο.*

Το ζέμπεκικο είναι ατομικός, αντρικός χορός και έχει τις ρίζες του στην αρχαιότητα. Ήρθε από την Μικρά Ασία και είναι τελετουργικός,

Πόσοι το γνωρίζουν αυτό; Ο καθένας κοιτά να κάνει την φιγούρα του, Προσωπικά θεωρώ ότι πολλά από τα χορευτικά δεν είναι και οι καλύτεροι πρεσβευτές της κουλτούρας μας. Χορεύουν ένα ζέμπεκικο και ένα τοιφτετέλι, βάζουν και τον «Ζορμπά» στο τέλος και αυτόν όχι εκείνο του Θεοδωράκη. Εν ολίγοις, δεν δίνουν ομασία ούτε στην ελληνική μουσική.

*Το προσωπικό μου παράπονο αφορά όλους εσάς τους χοροδιδασκάλους, αφού κανείς σας δεν έχει καταφέρει να στήσει ένα πλήρες συγκρότημα με την απαραίτητη ζωντανή υπόκρουσην.*

Αυτό προσπαθώ να κάνω. Είναι δύσκολο όμως. Γλωσσίζουμε στον δεύτερο χρόνο της συνεργασίας μας με τον Παναγιώτη Καλαντράνη και τους Out of the Blue. Πέρσι είχαμε κάνει μια παράσταση με τίτλο 'Στον κύκλο της ζωής' και όλοι οι χοροί ήταν γνήσιοι, παραδοσιακοί και ζωντανοί. Δυσκολευτήκαμε αλλά τα καταφέραμε. Προσπαθώ όχι μόνο να διδάχω, αλλά και να διδαχτώ. Δεν λέω πως είμαι ο καλύτερος χορευτής ή ο καλύτερος χοροδιδάσκαλος στην Αυστραλία. Εκείνο όμως που μπορώ να πω είναι ότι συνεχίζω να μαθαίνω και πάντα προσπαθώ να βρω το σωστό με λίγη έρευνα. Και είμαι πάντα πρόθυμος να προσφέρω την βοήθεια μου σε όποιον την ζητάει.

*Κάπι που με εντυπωσιάσε από τις δυο τρεις πρόβες σας που έχω παρακολουθήσει είναι τα βλέμματα των περισσότερων χορευτών: οι περισσότεροι από αυτούς δεν χόρευαν, αλλά ταξίδευαν.*

Μα αυτό είναι το ζητούμενο! Η μένα είναι πολύ σημαντικό να πάρω ένα μαθητή, να του ζητήσω να ακούσει ένα τραγούδι, να κλείσει τα μάτια και να φανταστεί πως είναι εκεί. Και με ευχαριστεί όταν οι μαθητές μου μού λένε πως ένοιωσαν το μάνυμα που ήθελα να τους περάσω. Ένα άλλο σημαντικό για μένα κομμάτι, είναι να μάθουν τα παιδιά την ιστορία του κάθε χορού. Όπως σημαντική είναι η συνεργασία που έχουμε με κάποια άλλα χορευτικά συγκρότημα. Ότι κάνω, δεν το κάνω για τον

εαυτό μου. Δεν είμαι εγωιστής πάνω στο χορό, αλλά θέλω εκείνο που κάνω να γίνεται σωστά και να μεταδίδονται τα σωστά μπνύματα στους μαθητές και στον κόσμο. Και επιμένω στην πίστη προς την παράδοση.

*Σύντομα παντρεύεσαι με παραδοσιακό γάμο στην Ελλάδα. Συν τοις άλλοις θα χρησιμοποιήσεις τον μήνα του μέλιτος προκειμένου να συνεχίσεις τις έρευνες σου γύρω από τον ελληνικό χορό σε όλα τα μήκη και πλάτη της πατρίδας. Γιατί;*

Αυτός ο γάμος θα είναι μια εμπειρία και για μένα και για την Ελευθερία (Ρίτα χαιδευτικά). Ουσιαστικά θα ζήσουμε αυτό που μιλάμε συνεχώς. Η Ελευθερία στα λίγα χρόνια που είμαστε μαζί, όχι μόνο έχει μάθει πολλά για τον ελληνικό παραδοσιακό χορό, αλλά παράλληλα θέλει να εμβαθύνει την έρευνα της πάνω σε αυτό.

*Ποιο είναι λοιπόν το πρόγραμμα που θα ακολουθήσετε;*

Ο γάμος θα γίνει στην Κόνιτσα, με παραδοσιακές φουστανέλες, ενώ η Ρίτα θα φορέσει παραδοσιακή Γιαννιώτικη νυφικό. Το ίδιο ισχύει για τους κουμπάρες και τους κουμπάρους αλλά και για τους γονείς. Θα ακολουθήσουμε όλα τα τοπικά έθιμα του γάμου από την Τέταρτη μέχρι την Κυριακή: το στόλισμα του κρεβατιού, το ξύρισμα του γαμπρού, τα προϊκά της νύφης, τα τραγούδια κλπ. Όσο έχουμε μάθει μέσω από βιβλία, CD και DVD θα τα μετατρέψουμε σε εμπειρίες. Η απόφαση είναι κοινή. Δυστυχώς πολλά άτομα, ακόμη και οικογενειακά, δεν θα μπορέσουν να έρθουν στον γάμο. Επειδή όμως αγαπάμε την παράδοση τόσο πολύ, πιστεύουμε πως με αυτή την κόνιτση να καταλάβουμε καλύτερα τις ρίζες μας. Μετά από τον γάμο θα παρευρεθούμε σε πανηγύρια, εκδηλώσεις και σεμινάρια παραδοσιακού χορού, όχι μόνο ως θεατές αλλά και ως χορευτές. Το ταξίδι αυτό θα μας πάρει από την μια άκρη της Ελλάδας μέχρι την άλλη και από την ηνία στην ηλιά.

Θεωρείται πιο παλαιότερη διάλεκτος στην Ελλάδα. Κάθε περιοχή έχει τους δικούς της χορούς και παραδόσεις, και θέλουμε να έρθουμε σε καλύτερη επαφή με όσα περισσότερα στοιχεία μπορούμε και να συλλέξουμε πληροφορίες από λαογράφους, ερευνητές, χορευτές, μουσικούς κλπ. Θα έρθουμε και σε επαφή με την Δώρα Στράτου και το χορευτικό της, με τους οποίους έχουμε πολύ καλές σχέσεις όχι μόνο επί πρωταρικού επιπέδου αλλά και ως συγκρότημα. Άλλωστε εκπροσωπούμε στην Αυστραλία τα όσα πρεσβεύει την Δώρα Στράτου στο σημείο που παιδιά από το συγκρότημα μας έχουν το δικαίωμα όταν επισκέφτουν την Ελλάδα να λάβουν μέρος ως χορευτές στο συγκρότημα της. Επί πρωταρικού επιπέδου, είναι μεγάλη πτυχή που πρόσκλησε που μου έχει γίνει προκειμένου να χορέψω με παραδοσιακή στολή στο θέατρο της Στράτου το οποίο βρίσκεται ανάμεσα στα αρχαία του Φιλιπάππου. Από την πλευρά της Ρίτα θέλει να κάνει τις δικές της έρευνες στην Κόνιτσα, στον τόπο δηλαδή καταγωγής της.

*Από όσο γνωρίζω, το ταξίδι αυτό περιλαμβάνει επίσκεψη στην Τουρκία.*

Θα ξεκινήσουμε από την Κωνοταντινούπολη και επίσκεψη στα σημαντικά για τον ελληνισμό μέρη και μνημεία. Μετά θα επισκεφτούμε την Καππαδοκία προκειμένου να ερευνήσουμε τους χορούς και να δούμε από κοντά που και πως ζύγουσε οι Ελληνες. Κάποια ελληνικά στοιχεία έχουν παραμείνει: επιγραφές, οι ίδιοι χοροί με εκείνους που χόρευαν κάποτε οι Έλληνες, στοιχεία της γλώσσας μας στην τοπική διάλεκτο... Θα περάσουμε και από το χωρίο Μυντού, ακριβώς επειδή από εκεί κατάγονται ο παπιούς και γιαγιά της Ρίτας. Το ταξίδι μας θα τελειώσει με επιπτοροφή στην Θεσσαλονίκη και περιήγηση στην Θράκη και τις γύρω περιοχές. Εύχομαι πιο εμπειρίες και πιο γνώσεις που θα αποκομίσουμε να τις μεταφέρουμε στους μαθητές μας στην Αυστραλία. Και πριν ξεκάω να στείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ στην Μυτιληνιακή Αδελφότητα και το συμβούλιο της για την συνεργασία και την πολύτιμη βοήθεια που μας προσφέρει.